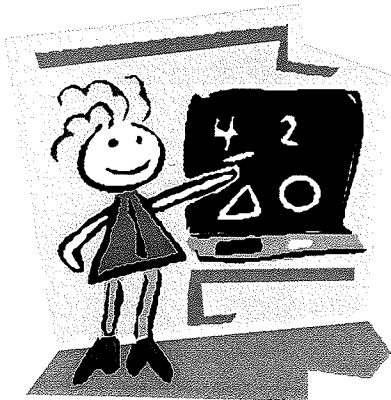

**TERVOLAN KUNTA
KOULUTUSLAUTAKUNTA**

ESIOPETUKSEN OPETUSSUUNNITELMA

Koulutuslautakunta hyväksynyt 15.6.2004 § 27

1. ESIOPETUKSESSA NOUDATETTAVAT YLEISET KASVATUS- JA OPPIMISNÄKEMYKSET

Esiopetuksen tehtävänä on vertaisryhmässä edistää lapsen kasvua ihmisyyteen, vastuuntuntoiseen yhteiskunnan jäsenyyteen sekä vahvistaa terveen itsetunnon ja kulttuuri-identiteetin kehittymistä

Esiopetussuunnitelma pohjautuu oppimiskäsitykseen, jonka mukaan lapsi vuorovaikutteisessa toiminnallisessa oppimisprosessissa rakentaa aikaisemmin omaksuttujen käsitysten ja uuden tiedon pohjalta uusia käsityksiä, taitotietoa ja ymmärrystä.

2. ESIOPETUKSEN TOIMINTA-AJATUS

Esiopetuksella tässä yhteydessä tarkoitetaan 6-vuotiaiden suunnitelmallista ohjattua kasvatusta ja opetusta. Esiopetus on yhtenäinen jatko varhaiskasvatukselle ja sen tarkoituksena on vahvistaa ja lisätä kouluvalmiuksia.

3. ESIOPETUKSEN OPPIMISYMPÄRISTÖ

Tervolan kunnassa esiopetusta toteutetaan kahdella eri tavalla. Taajama-alueella, Lapinniemen ja Kaisajoen koulupiirien esioppilaille, opetus annetaan omana erillisenä esiopetusryhmänä, kun taas sivukoulujen esioppilaiden opetus tapahtuu yhdysluokkaopetuksena 1-2-luokkalaisten oppilaiden kanssa.

Hyvä esiopetuksen oppimisympäristö luo turvalliset edellytykset lasten ikäkauden ja yksilölliset tarpeet huomioon ottavalle kasvulle, oppimiselle ja taitojen kehittymiselle niin esiopetuksessa kuin mahdollisesti samassa tilassa alkuopetuksessakin oleville oppilaille.

Esiopetus on leikinomaista ja sen tarkoituksena on luoda valmiuksia uusien asioiden oppimiseen. Työskentelyssä otetaan huomioon monipuolisesti eri toiminnalliset oppimismenetelmät ja lapsen tarve oppia mielikuvituksen ja leikin kautta.

4. ESIOPETUKSEN PAINOTUKSET

Esiopetuksen opetussuunnitelman perusteiden seitsemästä keskeisestä sisältöalueesta, jotka ovat kieli ja vuorovaikutus, matematiikka, etiikka ja katsomus, ympäristö- ja luonnontieto, terveys, fyysinen ja motorinen kehitys sekä taide ja kulttuuri, on eheyttävän opetuksen periaatteen mukaisesti muodostettu seuraavat painotusalueet:

- sosiaaliset valmiudet
- tunne-elämän valmiudet
- motoriset valmiudet
- taidolliset ja tiedolliset valmiudet.

5. ESIOPETUKSESSA NOUDATETTAVAT TÄSMENNETYT KASVATUS- JA OPPIMISTAVOITTEET

Esiopetuksen tavoitteena on vahvistaa lapsen myönteistä minäkuvaa, tukea yksilöllisiä kehittymisen mahdollisuuksia ja oppimisedellytyksiä. Esiopetus muodostuu eheytyistä kokonaisuuksista, jotka liittyvät lapsen elämänpiiriin ja maailmankuvan muotoutumiseen.

Sosiaalisten valmiuksien kasvatus- ja oppimistavoitteet:

- ryhmässä toimiminen
- yhteistyökyky
- toisten huomioiminen ja ymmärtäminen
- yhteisten sääntöjen noudattaminen
- keskustelu- ja kuuntelutaito.

Tunne-elämän valmiuksien kasvatus- ja oppimistavoitteet:

- itsensä tunteminen ja hyväksyminen
- elämysten tunteminen ja kokeminen
- luovuuden tukeminen
- keskittymiskyvyn harjoittaminen
- omatoimisuuden ja vastuuntunnon vahvistaminen.

Motoristen valmiuksien kasvatus- ja oppimistavoitteet:

- oman kehon tunteminen ja hallinta
- kädentaitojen kehittäminen
- arjen perustaitojen, kuten pukemisen ja syömisen hallinta.

Taidollisten ja tiedollisten valmiuksien kasvatus- ja oppimistavoitteet:

- pohjan luominen luku- ja kirjoitustaidon oppimiselle
- kiinnostuksen herättäminen suullisen ja kirjallisen kielen havainnointiin, tutkimiseen ja tuottamiseen
- pohjan vahvistaminen matematiikan oppimiselle
- elinympäristön tunteminen ja arvostaminen ja erilaisten ihmisten ja kulttuurien kunnioittaminen ja ymmärtäminen
- ilmaisutaidon tukeminen.

6. ESIOPETUKSEN PEDAGOGINEN TOTEUTTAMINEN

Esiopetuksen pedagogiikassa lähtökohtana on toisaalta lapsen yksilöllisyyden huomioon ottaminen ja toisaalta yhteisöllinen, vuorovaikutteinen aktiivinen oppiminen, leikki ja ilo. Opettaja tukee ja ohjaa oppimista lapsen elinympäristön ilmiöitä ja tapahtumia hyväksi käyttäen.

Opetuksen lähtökohtana on kokonaisopetus, joka koostuu eheytyistä kokonaisuuksista, teemoista ja niihin kytkeytyvistä oppimisprosesseista.

7. ERITYISTÄ TUKEA TARVITSEVIEN LASTEN ESIOPETUKSEN JÄRJESTÄMINEN JA PERIAATTEET

Vain erityistä tukea tarvitsevalle lapselle laaditaan oma lapsen esiopetussuunnitelma, joka voi olla osan lapsen kasvun kansiota. Lapsen esiopetussuunnitelmasta ilmenevät seuraavat asiat:

- kasvun ja kehityksen tavoitteet
- arvio lapsen vahvuuksista ja oppimiseen liittyvistä riskitekijöistä ja vaikeuksista
- oppimisympäristön muutostarpeet
- opetukseen osallistumisen edellyttävät tuki- ja kuntoutuspalvelut sekä niistä vastaavat tahot
- edistymisen seuranta ja arviointi.
- laaditaan moniammatillisesti huoltajan kanssa.

Erityisopetukseen otetulle tai siirretylle lapselle laaditaan henkilökohtainen opetuksen järjestämistä koskeva suunnitelma, HOJKS, joka korvaa lapsen esiopetuksen suunnitelman. Siitä ilmenevät seuraavat seikat:

- kuvaus lapsen kehitystasosta
- oppimiselle asetetut tavoitteet ja kuvaus opetuksen sisällöistä
- opetukseen osallistumisen edellyttämät tulkitsemis- ja kuntoutuspalvelut, muut oppilashuoltopalvelut, erityiset apuvälineet, kommunikaatiotapojen käyttö
- erityisopetustarpeen seuranta, opetuksen järjestäminen muun ryhmän toimintaan integroituneena
- oppilaan kehityksen kannalta keskeisten tavoitealueiden arviointi
- siirtyminen perusopetukseen
- laaditaan moniammatillisesti huoltajan kanssa

8. YHTEISTYÖ MUUN VARHAISKASVATUKSEN JA PERUSOPETUKSEN KANSSA

Varhaiskasvatus, esiopetus ja perusopetus muodostavat lapsen kehityksen kannalta johdonmukaisesti etenevän kokonaisuuden.

Varhaiskasvatuksen, esiopetuksen ja perusopetuksen yhdenmukaistavan käytännön apuvälineeksi otetaan käyttöön portfolioarvionnin muotona ns. kasvun kansio, joka kulkee lapsen mukana siirtymävaiheen ajan päivähoidosta perusopetukseen ja josta saa tarvittavaa tietoa lapsen kehityksestä ja erityisjärjestelyjen tarpeesta.

Toisena konkreettisena välineenä käytetään havainnointilomaketta (liite 1), joka antaa tukea esiopetuksen suunnitteluun ja kouluvalmiuden arvioimiseen.

Yhteistyötä niin varhaiskasvatuksen kuin perusopetuksenkin suuntaan tehdään lisäksi yhteisten suunnittelu- ja arviointikeskustelujen sekä vierailujen muodossa.

9. YHTEISTYÖ KOTIEN KANSSA

Huoltajilla on ensisijainen kasvatusvastuu lapsesta, ja sen vuoksi luottamuksellinen suhde esiopetuksen henkilöstön ja huoltajien kesken on tärkeää, samoin kuin jatkuva yhteydenpito kotien kanssa. Esiopetuksen toteuttamisen suunnittelussa kuullaan myös vanhempien näkemyksiä ja mielipiteitä, jotta he osaltaan voivat huolehtia esiopetuksen tavoitteiden saavuttamisesta lapsensa kohdalla.

Yhteydenpidon ja tiedottamisen tärkeimmäksi välineeksi otetaan kasvun kansio, joka sisältää lapsen omia töitä ja tuotoksia sekä arviointitietoja. Kansio voi sisältää materiaalia jo päivähoidon ajoilta, jolloin siitä on nähtävissä lapsen kehitys pidemmältä ajanjaksolta. Vanhempainillat ja -vartit sekä yhteiset juhlat ja tapahtumat ovat edelleenkin luontevia yhteistyömuotoja.

10. YHTEISTYÖ ESIOPETUKSEN TOTEUTTAMISEEN OSALLISTUVAN HENKILÖSTÖN KESKEN

Esiopetuksessa noudatetaan kunnan yhteistä esiopetussuunnitelmaa niin omana ryhmänään toimivassa kuin alkuopetukseen integroidussakin esiopetusryhmässä. Näin taataan kaikille esioppilaille samansuuntaiset kasvatusta- ja oppimistavoitteet. Esiopetuksen toteuttamiseen osallistuvat opettajat pitävät yhteyttä toisiinsa esiopetuksen suunnittelun, toteuttamisen ja arvioinnin suhteen.

11. OPETUKSEN TUKIPALVELUT JA YHTEISTYÖ MUIDEN ASIANTUNTIJOIDEN KANSSA

Opetuksen tukipalveluihin sisältyy erilaisia kuntoutukseen liittyviä toimenpiteitä, kuten toiminta-, puhe-, fysio- ja muita terapioiden. Kuntoutuksessa tulee kasvatuksellisten, hoidollisten, kuntoutuksellisten ja sosiaalisten toimintojen nivelyä toisiinsa ja muodostaa kattava kokonaisuus.

Kuntoutuksen tavoitteiden saavuttaminen edellyttää, että kaikki toiminta suunnitellaan yhteistyössä kodin ja kuntoutusta antavien tahojen kanssa sekä toteutetaan kaikissa tilanteissa johdonmukaisesti samoja periaatteita ja käytänteitä noudattaen.

Yhteistyö erityisopettajan (PULUKI) kanssa on tärkeää esi- ja alkuopetuksen välillä. Kiusaamista ja muuta häiriökäyttäytymistä ennaltaehkäistään tapakasvatuksella ja riittävällä valvonnalla. Esioppilaiden turvallinen kuljetus järjestetään yhdessä vanhempien, koulun henkilökunnan ja liikennöitsijöiden kanssa.

12. YHTEISTYÖ MUIDEN TAHOJEN KANSSA

Esiopetuksen toteuttamisessa lähimmät yhteistyötahot lähiyhteisön ja kodin lisäksi ovat sosiaalitoimen järjestämä päivähoito ja koulutoimen järjestämä alku- ja erityisopetus. Kouluterveydenhuollon ja kasvatustieteiden neuvolan asiantuntijat kuuluvat yhteistyökumppaneihin samoin kuin kirjastotoimi, iltapäiväkerhoja järjestävät tahot kuten seurakunta ja järjestöt. Näiden eri tahojen kanssa toimitaan luottamuksellisesti ja voimassa olevia päätöksiä ja yleisiä eettisiä periaatteita noudattaen.

13. ESIOPETUKSEN JÄRJESTÄMINEN YHDISTETYISSÄ RYHMISSÄ

Yhdysluokkaopetuksena tapahtuvassa esiopetuksessa on opettajan huomioitava esiopetuksen omat tavoitteet ja toimintatavat, eikä niitä voi suoraan sitoa alkuopetuksen

tavoitteisiin. Opetus on järjestettävä niin, että oppilaiden tavoitteet ja tehtävät on eriytetty ryhmien ja henkilökohtaisten tavoitteiden mukaisesti.

Yhdysluokan esiopetuksessa opettajan työparina voi toimia koulunkäyntiavustaja. Yhdysluokassa on myös huolehdittava siitä, että oppimisympäristö mahdollistaa sekä esi- että alkuopetuksen tavoitteiden mukaisen työskentelyn ja oppimisen.

14. LAPSEN KEHITTÄMISEN JA OPPIMISEN SEURANTA JA ARVIOINTI

Esiopetuksen arvioinnin tarkoituksena on vuorovaikutuksen ja palautteen avulla tukea lapsen myönteisen minäkuvan vahvistumista ja rohkeutta kohdata oppimishaasteet. Arvioinnin avulla tunnistetaan myös lapsen mahdolliset tuettavat kehitysalueet.

Arviointia suoritetaan kunnan arviointi strategiaa ja oppilaan arvioinnin perusteiden periaatteita noudattaen. Arvioinnin lähtökohtana käytetään yhteistä esiopetussuunnitelmaa ja lapsen omaa esiopetussuunnitelmaa tai HOJKS:a, mikäli ne ovat käytössä.

Monikäyttöisen kasvun kansion ja havainnointilomakkeiston avulla arvioidaan yleisten oppimistavoitteiden ja yksilöllisten oppimis- ja kehittymistavoitteiden saavuttamista sekä niiden kautta totutetaan lapsi itsearviointiin ja suoritetaan huoltajien kanssa yhteisesti tapahtuvaa arviointia.

Esiopetukseen osallistumisesta annetaan liitteenä (liite 2) olevan mallin mukainen todistus. Esiopetuksen toteutumista arvioidaan kunnan arviointistrategiaa noudattaen.

LIITTEET

Todistus pohja
Havainnointilomake

TODISTUS

Olet käynyt esikoulua lukuvuoden 200__–200__ koululla

Esikoulussa olet harjoitellut monenlaisia taitoja:

- * ryhmässä toimimista
  - * omatoimisuutta
  - * keskittymiskykyä ja ohjeiden vastaanottamista
    - * matematiikan ja äidinkielen alkeita
    - * kädentaitoja
  - * kuvaamataittoa, musiikkia ja liikuntaa
-
-

Päiväys

Allekirjoitus

HAVAINNOINTILOMAKE

esiopetuksen suunnittelun tueksi ja kouluvalmiuden arvioimiseksi

Lapsen nimi:	Syntymäaika:
Lomakkeen täytti:	Puh.
Yhteyshenkilö:	Puh.

Havainnoitavat toiminnot ja havainnointiaika

_____ pvm
syksy

_____ pvm
kevät

- * omatoimisuus/päivittäistoiminnot
- * sosiaaliset taidot, tunneilmaisu ja työskentelytaidot
- * motoriikka, visuumotoriikka ja hahmotus
- * kielelliset valmiudet
- * matemaattiset valmiudet, looginen ajattelu ja päättely
- * käyttäytyminen oppimistilanteissa

Arvio keväällä lapsen kouluvalmiudesta:	
riittävä valmius	☐
tutkittava tarkemmin	☐
eri riittävää valmiutta	☐

Jatkotutkimusten peruste:	
tiedollis-taidollinen kehitys	☐
sos.emot.kehitys	☐
muu kehitys	☐